

6. A tűzoltóképzés átfogó reformja (1981-1991)

A hetvenes évek végére gyökeres szemléletváltás történt a gazdaság irányításában. Fellazult a szigorú tervutasításos rendszer, bővültek a tőkés országokkal a kereskedelmi és a termelési kapcsolatok. Ez szükségessé tette – többek között – a merev szabályozáson alapuló tűzmelegelőzési rendszer helyett a megoldást kereső rugalmasabb hatósági jogalkalmazást. A tűzoltásnál új technikai eszközök, oltóanyagok kerültek a tűzoltóság használatába. Változtak a taktikai elemek, az új veszélyforrások (középmagas és magas épületek, nagymértékben növekvő járműpark, zárt technológiai rendszerek stb.) elhárítása megfelelő módszereket kívánt. Korszerűsödtek és egyre inkább terjedtek az automatikus tűzjelző és beavatkozó berendezések. Mindezekre a tűzoltókat elméletben és gyakorlatban is fel kellett készíteni.

Több mint egy éves előkészítő munka után 1980-ban megtörtént a BM Tűzoltó Kiképző Központ létrehozása. Az intézmény a tűzoltótiszt-képző iskola jogutódjaként jött létre.

Ezzel a tűzoltók iskolarendszerű képzése két intézménybe koncentrálódott. Egyrészt a Tűzoltó Kiképző Központba – továbbiakban BM TKK –, másrészt az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskolán létrehozott Tűzvédelmi Tanszékre.

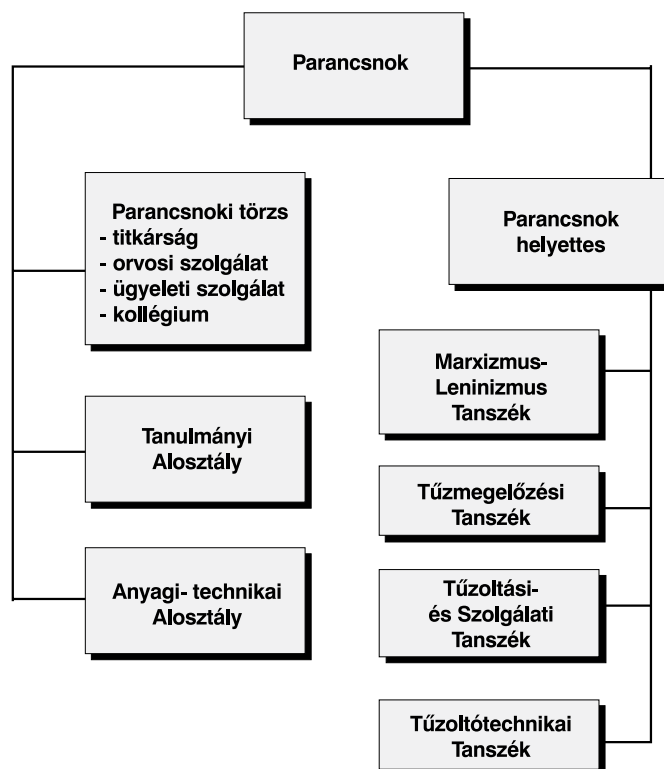
A főiskolán 1981 őszén indult be a tűzoltóság és a gazdaság egyéb területei részére a tűzvédelmi üzem-

mérnökök képzése. A BM TKK és a Tűzvédelmi Tanszék a BM Oktatási és Közművelődési Csoportfőnökség általános irányítása és a Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfelügyelete alatt működött.

6.1. Az új képzési formák és a működési feltételek

A BM TKK. képzési szaka és a kiképezhető éves létszámok a következők szerint alakultak:

- két éves nappali tagozatú tisztképzés 20-30 fővel,
- három éves levelező tagozatú tisztképzés 15-20 fővel,
- 5 hónapos nappali tisztí átképzés, létszám 20-25 fő,
- három éves levelező tagozatú képzés a tűzvédelmi szervezet tagjai részére, 15-20 fővel.
- A tisztképző szakok középfokú szakmai, az átképző szak, valamint a tűzvédelmi szervezet tagjainak képzését szolgáló szak felsőfokú szakmai képesítést biztosított.
- Tíz hónapos nappali tagozatú szakosított zászlósképző szak. 50-60 fővel, az utánpótlási igényeknek megfelelő megoszlásban. A szak elvégzése alapfokú szakmai képesítést biztosított.
- Öthónapos nappali tagozatú tiszthelyettesképző szak. Évente két tanfolyam indítását határozták meg, amelyekre tanfolyamonként 100-150 fő volt beiskolázható. A szak elvégzése a készenléti vonulós szolgálat ellátásához szükséges alapfokú szakmai képesítést biztosította.
- Egy és három hónapos továbbképző tanfolyamok. A tanfolyamok a fővárosi és megyei tűzoltóparancsnokok, helyetteseik, az egyes szakágvezetők és a speciális beosztásban lévők továbbképzését biztosította.
- Speciális műszaki tanfolyamok.
- A gépjárműfecskendő szivattyú-kezelői, a létrakezelői, a habbal és porral oltó szerkezelői, a hírközpont kezelői, stb. felkészítést tanfolyamonként 20-25 fő beiskolázásával végezték.
- Két éves levelező tagozaton önkéntes és vállalati tűzoltó tisztképző szak működött 80-100 fővel.

BM TKK Szervezeti sémája, 1981

- Tartalékosok alap és továbbképzését biztosító szak. Tanfolyamonként 120-150 főt iskoláztak be.

A képzés két budapesti objektumban történt. A XI. ker. Tas vezér utca 9. szám alatti objektum mellett – mely eddig is az intézmény központja volt – a III. ker. Laktanya utca 33. alatt lévő BM objektum állt rendelkezésre. Ez utóbbit a Rendőrtiszti Főiskola használta, de néhány tanteremben tűzoltó képzés is folyt a hetvenes években. Az objektum azonban igen leromlott állapotban került az intézet használatába, ezért szükség volt a bázis teljes felújításra és átalakítására. A kivitelezési munkákat 1983. augusztus 31-ére kellett volna befejezni.

Mint később még szó lesz róla, a felújítás üteme nem volt tartható. Ez igen sok nehézséget okozott a következő évtizedekben. A jelentős feladatbővítés végrehajtásához 79 státuszhely átcsoportosítását rendelték el a BM TKK.-hoz. Így az intézet létszáma 44-ről, 123-főre nőtt.

A BM Tűzoltótiszt-képző Iskola meglévő képzési szakai működtetése mellett 1981. szeptember 1-től a tisztí átképzés és a tiszthelyettes-képzés beindítását is meghatározták.

6.2. Az új szervezeti struktúra kialakítása

- Parancsnoki törzs,
- Tanulmányi alosztály,
- Anyagi-technikai alosztály.
Tanszékek:
- Marxizmus-leninizmus tanszék.
- Tűzmegeelőzési tanszék.
- Tűzoltási és Szolgálati tanszék.
- Tűzoltótechnikai Műszaki tanszék.

Az intézetben folyó oktató-nevelő tevékenység segítségével választott és kijelölt bizottságok valamint testületek is részt vettek. Ezek a következők voltak:

- Tanintézeti Tanács,
- vezetői és koordinációs értekezlet,
- osztályfőnöki értekezlet,
- közművelődési bizottság,
- testnevelési és sportvezetőség,
- fegyelmi bizottság.

Az egyes szervezeti egységeken belül is olyan tagozódás jött létre, mely elősegítette a jobb munkamegosztást, biztosította az egyes személyek szakmai és egzisztenciális előre lépését (pl: tanszékvezető-helyettes, kiemelt főtanár, főtanár, tanár, tanársegéd, oktató).

A megnövekedett létszámú állomány ügyeinek intézésére személyzeti főelőadói valamint kollégium parancsnoki beosztást hoztak létre. A rossz elhelyezési feltételek ellenére az Ybl főiskola hivatásos tűzoltó hallgatói is az intézet kollégiumában nyertek elhelyezést.

Az új állománytábla személyekkel való feltöltése nehéz feladatot jelentett. Az optimális megoldás az lett volna, ha felsőfokú állami, pedagógiai és tűzoltó szakmai végzettséggel, kellő gyakorlattal rendelkezőkkel töltik be az állásokat.

A tűzoltóság nem rendelkezett olyan tisztekkel, akik ezeknek a képesítési követelményeknek megfeleltek. A tanári állomány kisebb részét sikerült tűzoltó képesítéssel és gyakorlattal rendelkező kollégákkal feltölteni. A beosztások többségébe olyan fiatalok kerültek, akik mérnöki diplomával rendelkeztek, de a szükséges tűzoltó szakmai ismeretekkel nem. Nekik a folyamatos oktató-nevelő tevékenység

mellett a szakmai elméleti és gyakorlati, valamint pedagógiai ismereteket is meg kellett szerezniük. A gondokat növelte, hogy a nagy oktatási tapasztalattal rendelkező tanárok 80%-a három éven belül nyugdíjba ment. Az iskola történetében ez a néhány év jelentette a legnagyobb generáció váltást.

A nyolcvanas évtizedet a tanári állomány folyamatos képzése és továbbképzése jellemezte. 1981 végére az állománytáblában meghatározott létszám 75 %-át sikerült betölteni.

1984-ben láthatóvá vált, hogy a lassú épületfelújítás és a növekvő képzési igény ellentmondását csak újabb képzési hely beállításával lehet feloldani. Döntés született arról, hogy a feleslegessé váló komáromi tűzoltólaktanyát képzési és továbbképzési célokra az intézet kapja meg. A komáromi objektum üzemeltetéséhez szükséges létszám beállításával együtt az intézet létszámát 133 főben határozták meg.

6.3. A képzési szerkezet változásai a 80-as években

A tűzoltó szakmai képzés új követelményeit és struktúráját elsőként 1980-ban fogalmazták meg. Részletesen meghatározták a tűzoltóság és a tűzvédelmi szervezet tagjainak képzési és továbbképzési rendszerét, a beiskolázás módját, az irányítás és ellenőrzés rendszerét. A BM TTK létrehozása után azonnal hozzákezdtek az új képzési dokumentumok kidolgozásához. Elsőként az öt hónapos tiszti átképző, a tiszthelyettes-képző valamint a szakosított tisztképzés (tűzoltási és kárelhárítási, tűzmegeelőzési) képzési dokumentumai készültek el. Ezek alapján 1981 szeptemberében be is indult a képzés.

A korábbi tízhónapos tiszthelyettes, majd zászlósképzésből a dokumentumok átdolgozásával alakították ki a szakosított zászlósképzést, tűzoltási és kárelhárítási valamint tűzmegeelőzési szakon. 1984-ben az oktatási és beválási tapasztalatok alapján a tiszthelyettes, a zászlósképző valamint a levelező tisztképző szakok képzési dokumentumait átdolgozták. Elkészültek a gépjárműfecskekezelői, a porraloltó és a habbaloltó különleges szerkezelői tanfolyamok képzési okmányai. 1985-ben a tűzvédelmi vezető szakképzési dokumentumait dolgozták át. Elkészültek a középfokú tűzvédelmi képzés, valamint a BM tűzoltó alegységek felkészítését szolgáló tanfolyamok tantervei és tanmenetei.

Az öt hónapos tiszthelyettes-képző szak beindítása meghozta a várt szakmai előre lépést. A korábbi széttagolt, különböző képzési idejű és tematikájú tanfolyamok helyett egységes tematikájú és képzési idejű, egy központú oktatás jött létre, képzett oktatókkal. A próbaidős felkészítést a fiatal tűzoltók a területi tűzoltó-parancsnokságokon kapták meg, majd véglegesítés után kerültek a tiszthelyettes-képző szakra.

A nyolcvanas évek közepétől egyre nagyobb lett a fluktuáció a tiszthelyettesi állomány körében.

Ennek pótlására megtörtént azon tiszthelyettesek felkészítése és vizsgáztatása az öt hónapos képzés anyagából, akik még nem vettek részt az iskolai képzésben, de már legalább öt éve teljesítettek szolgálatot a tűzoltóság állományában. Ezzel azonban csak a gondok egy részét oldották meg. A jelentős fluktuáció miatt a tervezett 300 fő kiképzési igénye helyett, 500 fő beiskolázása vált szükségessé évente. Ezt a jelentős többlet feladatot az intézet már nem tudta vállalni, ehhez sem a tárgyi sem a személyi feltételek nem voltak adottak. Megoldást a kihelyezett tagozatok indítása jelentette Pécsen, Debrecenben, Tiszaújvárosban, és Komáromban. A képzés idejét 3.5 hónapra csökkentették, de továbbra is egységes tematika alapján, az intézet által megbízott tanfolyamparancsnokok irányításával történt a felkészítés. A tanári, oktatói állományt a beiskolázó parancsnokságok vezényelték, részükre az intézet felkészítést nyújtott. A szükséges tűzoltó technikát is a parancsnokságok bocsátották rendelkezésre. A kihelyezett képzések 1987 és 1990 között biztosították a megnövekedett képzési teljesítését.

A zászlóképző tűzoltási és kárelhárítási szak a leginkább bevált képzési forma volt, mivel az itt végzett hallgatók a tíz hónap alatt olyan stabil elméleti és gyakorlati ismeretekre tettek szert, amelyek hosszútávon alkalmassá tették őket az alparancsnoki feladatok ellátására. A nyolcvanas évek közepén az új tűzoltó technikák rendszerbe állítása egyre több műszaki szakembert igényelt. Első lépésként a zászlóképző tűzoltási és kárelhárítási szakon növelték a műszaki ismeretek oktatását egy-egy speciális ismeretanyagának feldolgozásával, majd műszaki zászlóképző szakot indítottak.

A szakon a nehézgépkészítő alaptanfolyam ismeretanyagán túl különleges szerkezelői felkészí-

tést is kaptak a hallgatók. A zászlósi végzettséggel betölthető beosztásokban a fluktuáció alacsony volt, így a tanintézet a képzési igényeket folyamatosan ki tudta elégíteni. A BM TKK létrehozásakor a zászlóképző tűzmelegelőzési szak indítását is meghatározták, de erre képzési igény nem merült fel, így ilyen szak nem is indult.

Az akkori szabályozás nem tette lehetővé, hogy az intézet végezze a nehézgépkészítő a vizsgáztatást is, ezért ennek lebonyolításához külső intézményt kellett bevonni. A műszaki zászlóképző szak valamint a műszaki tanfolyamok nagy népszerűségnek örvendtek a tűzoltó-parancsnokságok körében, de egyben jelentős technika és gyakorló helyszín igényrel jártak együtt. Az 1989-1990-es tanév végéig 1449-en végeztek el különböző műszaki szerkezelői tanfolyamokat.

A parancsnokok egy része minden tűzoltó technikára ki akarta képeztetni állományát, még akkor is, ha az adott technikával a parancsnokság nem rendelkezett. Ez feleslegesen kötötte le a képzési kapacitás egy részét.

A tisztképzés a tanintézet hagyományos képzési formája volt. 1981-ben az emeltszintű tisztképzést a szakosított képzés váltotta fel. A tűzoltási és kárelhárítási szak népszerű volt mind a beosztottak, mind a parancsnokok körében. A tűzmelegelőzési szakon a beiskolázási igény mérsékelt volt. Ugyanakkor a visszacsatolások azt mutatták, hogy sok esetben a tűzoltási szakon végzetek egy része tűzmelegelőzési területen dolgozott. A szakosított tisztképzés így korlátozta a szakterület váltást, vagy nem adott ahhoz kellő alapokat.

A tisztképzés hagyományos rendszere 1980-ban a főiskolai képzés beindulásával középfokú és felsőfokú tiszti végzettséget nyújtó képzési formára vált ketté. A nyolcvanas évtized közepétől egyre erősödött az a tendencia, hogy a középírányítói tiszti beosztások is felsőfokú állami végzettséggel rendelkezőkkel legyenek betöltve és a tisztképzés súlypontja helyeződjön át a főiskolai képzésre. A helyzet ellentmondásossá vált, egyrészt azért, mert közel 400 középfokú végzettséggel betölthető státusz maradt az állománytáblákban, másrészt azért, mert a főiskolai képzés objektíve nem lehetett olyan gyakorlati jellegű, mint az intézetben folyó tisztképzés. 1988-ban megszüntették a középfokú tisztképzést és helyette

bevezették a tiszti vizsga rendszerét, azon középfokú végzettségűek részére, akik beosztása lehetővé tette a tiszti kinevezést századosi rendfokozatig.

A tiszti átképző szak 1981-es bevezetése annak az igénynek a kielégítésére jött létre, hogy minél több különböző -elsősorban műszaki és igazgatási-felsőfokú állami végzettségű szakember válassza hivatásának a tűzoltói munkát. Öt hónapos intenzív nappali tagozatos felkészítés után jó elméleti felkészültségű, de kevés szakmai gyakorlattal rendelkező tisztek kezdhették meg szolgálatukat a parancsnokságokon. Nehezítette a felkészülésüket, hogy egy részük csak az iskolai képzés során sajátította el az alapvető ismereteket.

1988-ban a tiszti átképzés is befejeződött a BMTKK-án és levelező képzés formájában az Ybl főiskola tűzvédelmi szakára került, átmeneti időre. A főiskolán a képzés még elméletibbé vált. Ennek hiányosságait csak a területi továbbképzésekkel lehetett pótolni.

1981 és 1990 között az átképző, a tisztképző, a zászlósképző és a tiszthelyettesképző szakokon összesen 4282 fő, az ország tűzoltó állományának több mint 45%-a szerzett szakmai képesítést.

Az ország tűzvédelme szempontjából nemcsak a tűzoltói állomány képzettségi szintje volt fontos, hanem az is, hogy milyen szakemberek szervezték az üzemek, intézmények és létesítmények tűzvédelmét. Az 1981-es szabályozás értelmében a tanintézet feladata csak a minisztériumok, országos hatáskörű szervek és vállalatok tűzvédelmi vezetőinek szakmai felkészítése volt. A nagy hagyományokkal rendelkező képzés a tűzvédelmi vezetők derékhadát adta az országnak. A felsőfokú szakmai képesítést biztosító szakra mind felsőfokú, mind pedig középfokú állami végzettséggel rendelkező tűzvédelmi vezetők bekerültek. A tűzvédelmi megbízotti, az alap és a középfokú tűzvédelmi képzés ebben az időszakban nem az intézet feladata volt. A felsőfokú tűzvédelmi vezetők képzése 1990-ben fejeződött be a BM TTK-n, a feladatot a főiskolai képzés vette át. 1986-ban kezdte meg az intézet a Belügyminisztérium tűzvédelmi szakember utánpótlásának biztosítása érdekében a középfokú tűzvédelmi vezető szakon a képzést. A tanintézet feladata lett a tűzvédelmi szervezetek tagjai középfokú végzettséget adó tanfolyamainak országos irányítása és felügyelete. A

BM középfokú tűzvédelmi képzésének tapasztalatait felhasználva országosan egységes tematika alapján folyt ettől az időponttól kezdve a képzés mind az intézetben, mind pedig a tanácsoknál és országos irányító szerveknél.

Az önkéntes és a vállalati tűzoltó tiszti szakot az intézet folyamatosan meghirdette, de jelentkezők hiányában 1990-ig összesen két alkalommal tudott képzést indítani. Ennek elsődleges oka, hogy a fenntartók nem tudták, illetőleg nem akarták vállalni a munkából a tanulás miatt kieső tűzoltók költségeit. A nagy ipari központokban állami tűzoltóságokat alakítottak ki, illetve ahol nem, oda pedig állami egységek vonultak, a vállalati tűzoltók munkája sok helyen formálissá vált.

1986 és 1990 között több alkalommal került sor a tartalékos hadköteles állomány tűzoltói alapképzésére, valamint a BM tűzoltó alegység tagjainak felkészítésére. A tanfolyamok nagy képzési létszámmal a nyári időszakokban történtek. Ez tovább növelte a tanintézet állományának leterheltségét.

A szabályzók az intézet feladatává tették az állami tűzoltóság szakágvezetőinek képzését és továbbképzését, aminek elhelyezési kapacitás hiányában nem tudott eleget tenni. Egyedül a tűzvizsgálói szakemberek felkészítésére indult el képzés a tárgyalts időszakban egy hónapos, majd kéthetes tanfolyam formájában. A képzésben az intézet tanárain kívül az országos parancsnokság, a Rendőrtiszti Főiskola és a Bűnügyi Technikai Intézet szakemberei is részt vettek.

6.4. A szakmai képzést kiegészítő oktatási, nevelési tevékenység

A tanórai szakmai felkészítésen túl az intézet számtalan lehetőséget biztosított a hallgatói állományának az ismeretek bővítésére, a szabadidő hasznos eltöltésére.

A hallgatói állomány készenléti vonulós szolgálatot látott el az ügyeletes tisztek irányításával a főváros és Pest megye területén. Ez különösen a vidéken szolgálatot teljesítő hallgatók részére jelentett tapasztalat szerzési lehetőséget, hiszen olyan létesítményekben, lakóépületekben, közúti baleseteknél vehettek részt tűzoltásban, mentésben, amelyekre a kisebb településeknél nem volt lehetőség.

Sportbemutató országos tűzoltó versenyen (balra), társadalmi munka a Kismotor és Gépgyárban (jobbra)

A híradó szolgálat során az elméletben tanultakat gyakorolhatták be felügyelet mellett, ami a vonulós szolgálattal együtt egyben a pszichikai felkészítésüket is szolgálta. A gyakorlati felkészítést, a tapasztalatszerzést segítették azok a nagygyakorlatok, amelyeket az országos parancsnokság szervezett. A tisztképző és a tisztí átképző szakon tanulók gyakorló szolgálatot láttak el a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság tűzoltási és tűzvizsgálói csoportjainál, valamint a területi parancsnokságokra való kihelyezések során mélyíthették el az elméletben tanultakat.

A kollégium a tanulást, a pihenést, a kulturált szórakozást egyaránt szolgálta. Életét a kollégium parancsnok segítségével a kollégiumi önkormányzat szervezte.

Az intézet könyvtára biztosította a hallgatók és a törzs szakirodalommal és ismeretterjesztő könyvekkel való ellátását. Jelentős változást eredményezett 1985-ben az új, tágas könyvtár átadása.

A hallgatói állomány érdeklődése szerint szervezték a szakköri foglalkozásokat. Legnépszerűbb a fotósakkör volt, de sok érdeklődő vett részt a tűzoltási, tűzmegeelőzési és műszaki szakkörök munkájában is. Sokszor külső helyszíneken és szakemberek bevonásával dolgoztak fel egy-egy érdekesebb tűz esetet, ismerkedtek meg tűzmegeelőzési vagy műszaki kérdéssel, újdonsággal. A törzs és a hallgatók életében fontos szerepet játszott a testmozgás, a sportolás.

Legszeleesebb tömeget az intézeti bajnokságok, a házi versenyek mozgatták meg, de az állomány ki-

vette részét a BM bajnokságokban és az országos tűzoltóversenyeken is. Ez utóbbiaknál rendezői feladatokat is ellátóként, valamint sportbemutatóval is részt vett a tanintézet. Versenycsapatot is indítva 1996-ban a szekszárdi Országos Tűzoltó Versenyen az állami tűzoltók versenyében összetett első helyezést ért el.

Közművelődési Bizottság szervezte a szabadidő hasznos eltöltését. Rendszeres múzeum- és színházlátogatásokkal, városnézéssel, kirándulásokkal, szakmai és műveltségi vetélkedőkkel biztosították, hogy a hallgatók minél jobban kihasználhassák a főváros adta művelődési lehetőségeket. 1984-ben adták át az intézet csapatmúzeumát, ahol az állomány megismerhette a tűzoltóképzés fejlődését.

A közösségformálás, a bajtársiasság kialakulásának fontos színterei voltak a társadalmi munkák. Az elhúzódo objektum felújítások miatt sok esetben a hallgatók és a törzs áldozatvállalására volt szükség az épületek üzemeltetésénél, az objektumok rendben tartásánál. Rendszeresen szerveztek társadalmi munkát a Kismotor és Gépgyárban, programok szervezésével és karbantartó munkával segítették a XXII. kerületi kiegészítő iskolát.

6.5. Az elhelyezési és a tárgyi feltételek alakulása

1981-ben a BM TTK igen leromlott állapotban lévő objektumot vett át, a Laktanya utcai épületei teljes felújítást igényeltek. A víz, a csatorna valamint az elektromos hálózat teljes cseréjére várt és gondos-

kodni kellett a fűtés, valamint a melegvízszolgáltatás feltételeiről. A dunaparti oldalon lévő egy emeletes épületet egyáltalán nem lehetett használni. A belügi vezetés az állapotokat ismerve az objektum teljes korszerűsítése mellett döntött 1984 szeptemberi határidő meghatározásával. Ez a pénzügyi feltételek hiányában még 1998-ra sem valósult meg.

A munkálatok – ha lassan is – de megkezdődtek. Első lépésként 1982-ben elkészült a kollégiumi épület vizes blokkjának teljes felújítása, a tantermi és a raktár épület tetőszigetelési és bádogos munkái, a villámhárító kiépítése. Az átépítés idején a tiszthelyettes és zászlósképző szakos hallgatók az ELTE Kun Béla téri kollégiumában nyertek tömegszállás jellegű elhelyezést.

1983-ban az egyedi fűtésről a távhőszolgáltatásra tért át az intézet. Elkészült a távhő fogadó állomás, melyre a parancsnoki és a kollégiumi épületet kötötték. Befejezték a konyha és kollégiumi épület tetőszigetelését.

1984-ben valósult meg a konyhablokk átépítése, új étterem kialakítása a volt tornaterem kettéválasztásával, az objektum kerítésének felújítása. 1985-ben adták át a kisértetmet, a könyvtárat és a kapcsolódó szociális létesítményeket.

1987-ben átadták a IV. épületet, amely a felújítási folyamatban az első komplex átépítés volt. Az épület földszintjén raktárakat, öltözőket, műhelyeket, szivattyú technikai mérőlabort és légzéstechnikai tantermet alakítottak ki. A légzéstechnikai tanteremhez kapcsolva készült el a légzőkészülék töltőkompresszor telepítése, amely az intézet saját palackjainak biztonságos töltését, valamint a tűzoltó-parancsnokságok légzőkészülék kompresszor kezelőinek felkészítését szolgálja. Az épület emeletén tanári irodák, két szaktanterem, két laboratórium és a hozzájuk kapcsolódó szociális létesítményeket helyeztek el.

1990-ben átadták a felújított tantermi épületet. A földszinten az orvosi szolgálat, irodák és az intézet legnagyobb befogadó képességű (80 fő) elválasztható tanterme, az első emeleten kollégiumi elhelyezés, a második emeleten tantermek és irodák lettek kialakítva. Az épületet nyeregtetővel látták el, ahol irodákat alakítottak ki. A teljes elektromos, víz és csatornarendszer felújítása megvalósult. Az épület birtokba vételével az intézet elhelyezési körülményei jelentősen javultak.

A tűzoltó képzés mindig jelentős gyakorlat igényre járó oktatás volt, különösen igaz ez a tiszthelyettes képzésnél, ahol ez a képzési idő több mint 50%-át tette ki. Ezért különösen fontos, hogy a tanintézet az egyes időszakokban mennyi tűzoltó gépjárművel és szakfelszereléssel rendelkezett. Elegendő mennyiségű, választékú és korszerű gépjárműfecskenő, valamint különleges szer sosem állt a tanintézet rendelkezésére. Alapvető igény, hogy a tűzoltók képzését végző intézet a tűzoltóságnál rendszeresített gépjárműfecskenőkből és különleges szerekből legalább egy-egy példánnyal rendelkezzen. Ezt azonban sosem biztosították. Elsősorban a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság, valamint a közeli megyék segítsége nélkül a gyakorlati képzés megvalósíthatatlan lett volna.

Az első jelentős kísérlet a gépjárműtechnika feltöltésére 1984-ben történt. A BM TKK ekkor Zala megyétől egy gépjárműfecskenőt és egy habbalöltő gépjárművet, az FTP-től öt gépjárműfecskenőt vett át felújítva. Az országos parancsnokság vállalta, hogy a hazai gépjármű fejlesztés során elkészülő tűzoltógépjárművek prototípusait az intézet rendelkezésére bocsátja. Ekkor kerültek a tanintézetbe a különböző utánfutók (tömlőszállító, porralöltő, habvízágyú és habgenerátor). Az intézkedések hatására enyhült a tűzoltó technika hiány az intézetben, de továbbra is az FTP, valamint a megyei tűzoltó-parancsnokságok segítségét kellett igénybe venni a gyakorlatokhoz szükséges technika biztosításához.

Egyre inkább akut problémává kezdett válni a 80-as évek végére a gyakorlópályák kérdése. Míg az évtized első felében a BM TOP szigethalmi kísérleti telepe biztosította legalább az égéseméleti és néhány taktikai gyakorlat helyszínét, az évtized második felében egyre kevesebb gyakorlatot lehetett itt megtartani. A kísérleti telep környéke beépült üdülő és lakótelkekkel, a tűzoltási gyakorlatok megtartása egyre hevesebb ellenállásba ütközött. Az évtized végére világossá vált, hogy új, korszerű gyakorlópálya és kísérleti telep megépítésére lesz szüksége a tűzoltóságnak. Gyakorlópálya hiányában még nagyobb jelentőségük volt azoknak a gyakorlati helyszíneknek, ahol a tűzmelegelőzési, a tűzoltó műszaki és taktikai gyakorlatokat szervezte meg az intézet. Sok esetben az iskola volt tűzvédelmi szakos hallgatói, társintézmények vezetői segítettek abban, hogy egy-egy üzem, intézmény területén lehessen gyakorlatot tartani.

A tűzoltóképzés jellege mindig megkövetelte a képzés szemléletessé tételét, ezért a tárgyalt időszakban az oktatástechnikai ellátottság kérdése is nagy fontosságú volt. Tíz év alatt jelentős generációváltás következett be az ismerethordozók területén. A nyolcvanas évek elején 16 mm-es mozgófilm vetítők, diavetítők, írásvetítők és epidiaszkópok töltötték be ezt a célt. Az ismerethordozók elkészítésére, az eszközök karbantartására oktatástechnikus státusz létesítettek. A fiatal tanári állomány magával hozta a felsőoktatásban szerzett tapasztalatait, amelyeket jól tudott kamatoztatni az oktatási módszerek színésítésénél is. 1983-ban a kollégiumi épületben elkészült az EDUCOMBI szaktanterem, amelyet a belügyi egységes tanterem korszerűsítés modelljének szántak. A tantermet a legmodernebb oktatástechnikával, mint rendszert építettek ki. Az 1985/86-os tanévben került az első képmagnó az intézetbe. A nyolcvanas évek végéig az IV. épületben kialakították az oktatástechnikai stúdiót, az intézet tantermeiben pedig zártláncú televíziós rendszert. Ez lehetővé tette, hogy a stúdióból egyszerre három, különböző videófilm anyaga tetszőleges számú tanterembe kiközvetíthető legyen. A rendszer kialakítása a saját készítésű videófilmek gyártását is lehetővé tette.

1981-ben az új képzési szakok beindítása szükségessé tette a szakmai kiadványok írását. Ez nem kis feladatot jelentett, hiszen főként a tanároknak lehetett számítani a megírásuknál. Ők azonban ekkor még kevés szakmai és pedagógiai tapasztalattal rendelkeztek. 1987-ig mintegy 22 tansegédlet készült el, közel 9000 példányban. Ez a mennyiség még mindig nem biztosította valamennyi képzési szak igényét, ezért évről-évre újabb tansegédletek készültek.

7. A tűzoltó és tűzvédelmi szakemberképzés szerkezetének igazítása az állami szakképzés rendszeréhez (1990-1998)

A nyolcvanas évek végére jelentős társadalmi és gazdasági változások bontakoztak ki hazánkban. A rendszerváltás folyamata nem hagyta érintetlenül a Belügyminisztérium és ezen belül a tűzoltóság szervezetét és tevékenységét sem. A megváltozott körülmények, a felgyülemlett szakmai tapasztalatok egyre sürgetőbbé tették a tűzoltó

és tűzvédelmi képzés korszerűsítését, igazítását a polgári életben folyó szakmai képzések követelményeihez. A képzési rendszer átalakítása a következőkre épült: a hazai tűzoltó képzés tapasztalatai és igényei, a külföldi tűzoltó képzések (német, osztrák, francia, angol, stb.) rendszere és a magyar szakképzés sajátosságai.

Egyre erősödő igényként jelentkezett a tűzoltó társadalomban, hogy a tűzoltó munkát szakmaként ismerjék el. Ezen igényt csak egy jól szervezett szakmai képzés elégíthette ki, amely szerepel a szakmák országos jegyzékében.

Új képzési szerkezet kialakítására volt szükség. A politikai képzés a rendszerváltás következtében háttérbe szorult, majd megszűnt.

Tovább nőtt a képzés gyakorlatiasságának, a fizikai és pszichikai, valamint a katasztrófa-elhárításra való felkészítés erősítésének igénye. Ezek tárgyi feltételei ekkor még nem voltak meg. Az intézet nem rendelkezett a tűzoltási, a műszaki, műszaki mentési és a katasztrófa elhárítási gyakorlatokra, valamint a tűzoltósporra alkalmas gyakorló pályákkal. A hallgatói állomány pszichikai felkészítéséhez sem voltak meg a feltételek. A képzési igények jelentős növekedésével nem tudott lépést tartani a meglévő tűzoltótechnika. Továbbra is az FTP gépjárműfecskeendőinek és különleges szereinek igénybevételére volt szükség, ami esetenként már veszélyeztette a főváros tűzbiztonságát. A Laktanya utcai objektum felújítása nem fejeződött be, ami tovább szűkítette a képzési kapacitásokat. A Tas vezér utcai és a komáromi objektumok felújításra szorultak.

Legtöbb kritika a tiszthelyettesképzést érte. A területi szervek a képzési időt a kellenél hosszabbnak tartották, véleményük szerint az alapképzést a próbaidő lejárta előtt be kellett volna fejezni. A többi szak tartalmi változtatásának igénye szorosan kapcsolódott a tűzoltó alapképzés reformjához.

A BM TTK fennállásának tíz éve alatt a képzési feladatai egyre nőttek, de létszáma, szervezete nem igazodott ehhez. A létszám már nem tudta a képzési feladatokat ellátni, ezért jelentős számban kellett vezényelt tiszteket, zászlósokat, valamint külső előadókat igénybe venni. A képzési feladatok mellett a tanintézet átvette a BM TOP-tól a tanulmányi ügyek országos szervezését, valamint a külföldi képzéssel, továbbképzéssel kapcsolatos feladatokat.

Változtatni kellett az intézet többcsatornás irányítási rendszerén, ezért azt egységesen az országos parancsnokság hatáskörébe utalták.

Kiemelt hangsúlyt kapott az egymásra épülő képzés szakmai erősítése, a továbbképzések szervezésénél a területi igények előtérbe helyezése, az iskolarendszerű polgári védelmi képzés megalapozása, a kutatások bővítése a megelőzési szaktevékenységekkel és a polgári védelmi témákkal.